

PANSTWOWE

TEATRY

DOLNOSLASKIE

JELENIA GÓRA-WAŁBRZYCH

ARCHIWUM

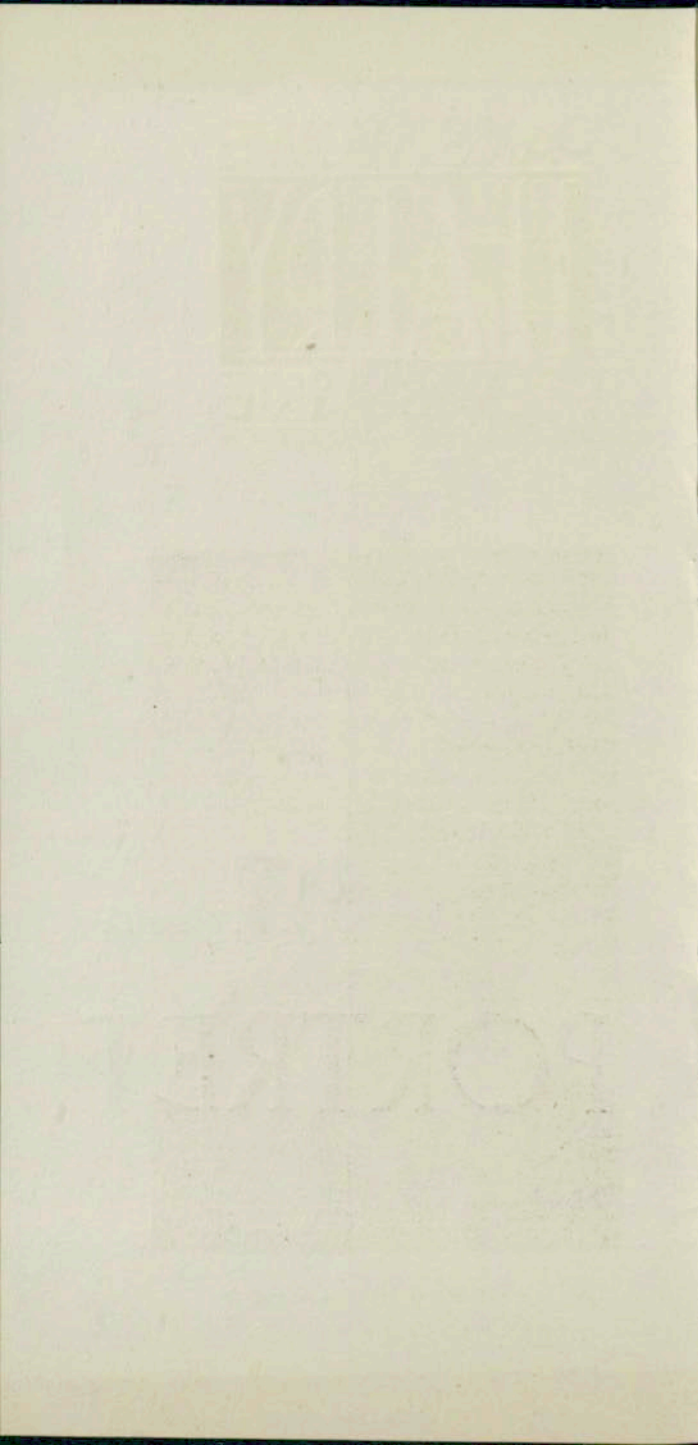
Raństwowe Teatru Dolnośląskiego
w Jeleniej Górze

Nr

245

J. P. Gawlik

PORTRET

JAN PAWEŁ GAWLIK

O autorze sztuki

Jan Paweł GAWLIK urodził się 3 maja 1924 roku we Lwowie. Od roku 1946 mieszka w Krakowie. Pierwszą większą próbą pisarską była rozprawa pt. „Pojęcie planu gospodarczego w gospodarce planowej”. Praca ta przyniosła mu tytuł magistra nauk ekonomicznych. Od tego czasu namiętnie zajmuje się teatrem: jest krytykiem, recenzentem i dramaturgiem.

„Portret” to jego pierwsza sztuka napisana nie o teatrze — ale dla teatru. Następnie pisze „Pokusę”, której premiera odbyła się w Państwowym Teatrze Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze. Poza tym była wystawiona w Państw. Teatrze im. Stefana Żeromskiego w Kielcach, w Teatrze Rozmaitości we Wrocławiu i in. Sztuka „Tor” nie była jeszcze grana. Oprócz tego wydaje przepiękną i bogato udokumentowaną książkę o Zielonym Baloniku pt. „Powrót do Jamy” — i zbiór szkiców poświęconych aktorom współczesnej sceny polskiej pt. „Twarze Teatru”.

Jan Paweł Gawlik uprawia również publicystykę społeczną na łamach „Życia Literackiego” zajmując się najchętniej „pewnymi kwestiami aktualnymi” względnie „aktualnymi kwestiami niepewnymi”.

Jest stałym sprawozdawcą teatralnym „Słowa Ludu”

JAN PAWEŁ GAWLIK

Autor o sztuce

PORTRET napisałem wiosną pewnego roku — łącząc zainteresowania teatrem z pewnym uczuleniem na aktualną problematykę społeczną, a może trafniej: z potrzebą obserwacji form i dróg na jakich (i w jakich) spełnia się współcześnie los człowieka poddanego działaniu najbardziej zwyczajnych przypadków i okoliczności. Pokusa była duża — tak pomyślana sztuka dawała wiele możliwości, zarówno fabularnych jak i formalnych pozwalając na znaczną swobodę wyboru w ramach przyjętego tematu.

Interesowała mnie zawsze problematyka psychologiczna i to może bardziej w swoich konfliktach typowych, codziennych, pozornie łagodnych, prowadzących do kompromisu i oportunistu, niż przypadki aberacji kierującej się z reguły w stronę patologii. Najciekawsze wśród typowych wydawały się sytuacje graniczne, zawierające w sobie elementy oportunistu a równocześnie skłaniające człowieka do protestu, do walki, rodzącej nieodmienne konflikty z otoczeniem, a nawet i prowadzącej niekiedy do jawnego osaczenia.

Najbardziej typowa sytuacja kompromisu budzącego potrzebę kapitulacji, sytuacja niezauważalnego obsuwania się w dół człowieka wobec norm i wartości własnego życia często jeszcze w poczuciu pełnego samozadowolenia, w samouspokajającym odczuciu radości jaką przynosi pobłażliwość wobec nurtujących nas pokus — wydała mi się równocześnie sytuacją najbardziej dramatyczną, aczkolwiek jej wewnętrzne napięcie, jej dynamika, wymaga zabiegów wyjaskrawiających, niezbędnych dla potrzeb sceny. Napięcie to wzrasta jeśli sytuację „obsuwania się”

zaostrza otwarty konflikt z otoczeniem, owo zderzenie jednostki ze zbiorowością, a jakim racje i postawy są wyraźnie przemieszczane i nie dadzą się jednoznacznie ocenić.

To była jedna z refleksji poprzedzających powstanie **PORTRETU**. Chciałem również — w miarę sił — spróbować bez pomocy metafory, tematu zaczerpniętego z doświadczeń współczesności. Zamierzałem wyrazić go możliwie wprost, unikając niebezpieczeństw naturalizmu — środkami jakie stawia nam do dyspozycji dzisiejszy teatr. Teatr z natury rzeczy żaden bezpośredniego przemawiania do swojej widowni — w imię wspólnego doświadczenia.

Ta współczesność teatru, współczesność dramatu, nie sprowadza się — rzecz prosta — do spraw formy czy nawet do ciasno pojętej aktualności tematyki. Wymaga dodatkowo pewnej jej nośności. Może to być właściwie pojęta typowość konfliktu, może być również odpowiednio dobrany rodzaj problematyki. Poza psychologią, poza sytuacją porażki i kompromisu — intrygowała mnie społeczna mechanika kształtowania opinii, zdumiewająca inercja tego procesu, przerażający i martwy tryb powstawania sądów o ludziach oparty na zasadzie mechanicznego powielania ocen i mechanicznego rozszerzania nastrojów. Schemat myślowy, ciasne moralne doktrynerstwo a często również intelektualna nieudolność w posługiwaniu się przesłan-

kami i zasadami rozumowania — przyniosły już wiele szkód — chroniąc niejednokrotnie przystosowanych do otoczenia przepisów, posługujących się zreżymowanymi prawami mimikry, siłą frazesu, kosztem ludzi, którzy acz sami pełni przywar — nazywali rzeczy po imieniu, wskazując palcami właściwych winowajców.

Z tego punktu widzenia jest więc PORTRRET sztuką o potrzebie czujności sztuką zwróconą przeciw oportunistom łatwych ocen i schematycznych rozwiązań. Posługując się bohaterem o złożonej konstrukcji wartości, bohaterem negatywnym, ale nie zupełnie, wrażliwym, ale nie zupełnie, zakłamanym, ale nie zupełnie, starałem się zachować pewną wieloznaczność rozwiązań pozostawiając widzowi pole do dalszych rozstrząsań, a także do ostatecznej oceny bohatera.

Być może wyda mu się on zwyczajnym pijakiem, być może dostrzeże w nim rozterkę człowieka walczącego o godność i rację swego życia w sytuacji z góry określonej i z góry przegranej przez nie złego nie wróżący, przyjazny i ciepły — odruch słabości.

PAŃSTWOWE TEATRY DOLNOŚLĄSKIE

Jelenia Góra — Wałbrzych

Dyrektor i Kierownik artystyczny — Danuta Bleicherówna

Jan Paweł Gawlik

PORTRET

Tragifarsa współczesna w 3 częściach

OSOBY

Aktor	—	BOGUSŁAW KOZAK
Tomasz Baka	—	PAWEŁ BALDY
Katarzyna, jego żona	—	SABINA JASIELSKA
Danuta jego kochanka	—	BOLESŁAWA FAFIŃSKA
Madej, jego kolega	—	ZBIGNIEW BOJARCZUK
Nieznamy	—	EDWARD SZTEJ
Nauczyciel I	—	LEON ŁABĘDZKI
„ II	—	EUGENIUSZ SZATKOWSKI
„ III	—	EDWARD SZTEJ
„ IV	—	ZBIGNIEW BOJARCZUK
Mężczyzna I	—	ZBIGNIEW BOJARCZUK
„ II	—	EUGENIUSZ SZATKOWSKI
„ III	—	LEON ŁABĘDZKI
Barman	—	EUGENIUSZ SZATKOWSKI
Nieznamy	—	EDWARD SZTEJ
Urzędnik I	—	LEON ŁABĘDZKI
„ II	—	EDWARD SZTEJ
„ III	—	EUGENIUSZ SZATKOWSKI
„ IV	—	ZBIGNIEW BOJARCZUK
Dziewczyna	—	HENRYKA BALDY
Gość I	—	EUGENIUSZ SZATKOWSKI
„ II	—	EDWARD SZTEJ
„ III	—	ZBIGNIEW BOJARCZUK
Kobieta	—	HENRYKA BALDY
Kelnerka	—	HENRYKA BALDY
Barman II	—	EDWARD SZTEJ
Gość I	—	LEON ŁABĘDZKI
„ II	—	EUGENIUSZ SZATKOWSKI
Naorniakowski	—	ZBIGNIEW BOJARCZUK
Inspicjent	—	STANISŁAW TUBIELEWICZ

Reżyseria
EWA KOŁOGÓRSKA

Asystent Reżysera
EUGENIUSZ SZATKOWSKI

Scenografia
MARCIN WENZEL

Opracowanie muzyczne
BOGDAN DOMINIK

Premiera 16 kwietnia 1964 roku w Jeleniej Górze

Z życia teatru

W ramach wymiany teatralnej w celu zapoznania publiczności jeleniogórskiej z osiągnięciami innych teatrów — dnia 11 października 1963 roku P. Teatr Polski z Wrocławia dał dwa przedstawienia sztuki Brandysa pt. *Incarno*, a 8 i 9 lutego br. występował trzykrotnie ze sztuką Crommelyncka — „Poranek trzeciego dnia”.

Dnia 17, 18 i 19 marca 1964 r. P. Teatr Rozmaitości z Wrocławia wystąpił w Jeleniej Górze z bajką dla dzieci pt. „Czerwone pantofelki” J.C. Andersena i dla starszej publiczności ze sztuką pt. „Cud w Alabamie” W. Gibsona.

W dniach od 25 lutego do 1 marca br. na scenie Teatru w Jeleniej Górze występował P. Teatr Lalek z Wałbrzycha — dając dla najmłodszych widzów Jeleniej Góry 11 przedstawień bajki pt. „Maski mistrza Fantaski”

Na tej samej zasadzie P. Teatr Dolnośląski występował dwukrotnie dnia 5 stycznia br. w Teatrze Polskim we Wrocławiu ze sztuką „Pochopne serce” J. Patricka. Występ Teatru Dolnośląskiego cieszył się dużym powodzeniem i uzyskał bardzo pochlebny recenzję w Polskim Radio.

Dnia 14 i 15 marca br. Teatr Dolnośląski dał we Wrocławiu w Teatrze Kameralnym 3 przedstawienia „Ich czworo” Zapolskiej. Frekwencja stuprocentowa!

Zmiany w zespole artystycznym

Dyrekcja Teatru w Jeleniej Górze już po rozpoczęciu nowego sezonu pozyskała nowych aktorów: ze Szczecina przyszedł Zygmunt Tadeusiak, z Zielonej Góry Bogusław Jerke, a od 1.IV. z Katowic Leszek Mazurkiewicz.

Nowe premiery

W przygotowaniu są nowe sztuki, których premiery przewidziane na m. kwiecień — a mianowicie:

ANIA Z ZIELONEGO WZGÓRZA — L.M.
Montgomery

HEDDA GABLER — Ibsena w reżyserii
D. Bleicherówny

Rozstrzygnięcie konkursu rysunkowego dla dzieci

Jury konkursu rysunkowego dla dzieci zorganizowanego przez P. Teatr Dolnośląski rozpatrzyło wnikliwie wszystkie nadesłane rysunki i w wyniku przyznało następujące nagrody:

W grupie dzieci młodszych

I nagroda

Anna Montulo — Jelenia Góra
Ryszard Kaczmarek — Wałbrzych

II nagroda

A. Antoszewski — Jelenia Góra
Grażyna Kowalska — Wałbrzych
Grażyna Śliwa — Jelenia Góra

W grupie dzieci starszych

I nagroda

Janusz Lozer — Jelenia Góra MDK

II nagroda

Alina Kulczyk — Jelenia Góra MDK

III nagroda

Halina Lozer — Jelenia Góra MDK
Alina Kulczyk — Jelenia Góra MDK

Wszystkie nadesłane rysunki były przez dłuższy czas eksponowane na foyer Teatru w Jeleniej Górze.

Kontrola tekstów
KRYSTYNA KOZAK

Przedstawienie prowadzi
STANISŁAW TUBIELEWICZ

Kierownik techniczny
MIECZYŚLAW KULCZYK

Światło
WALERIAN STOLARCZYK

Kierownik sceny
TADEUSZ TEKIELA

Rekwizytor
RYSZARD WOJNAROWSKI

Brygadier sceny
JAN PRZYDRYGA

Kierownicy pracowni:

damskiej i męskiej krawieckiej
IRENA NOWAKOWA

szewskiej
ALEKSANDER DRAL

perukarskiej
JÓZEFA GRABOWSKA

stolarskiej
FRANCISZEK NOWAK

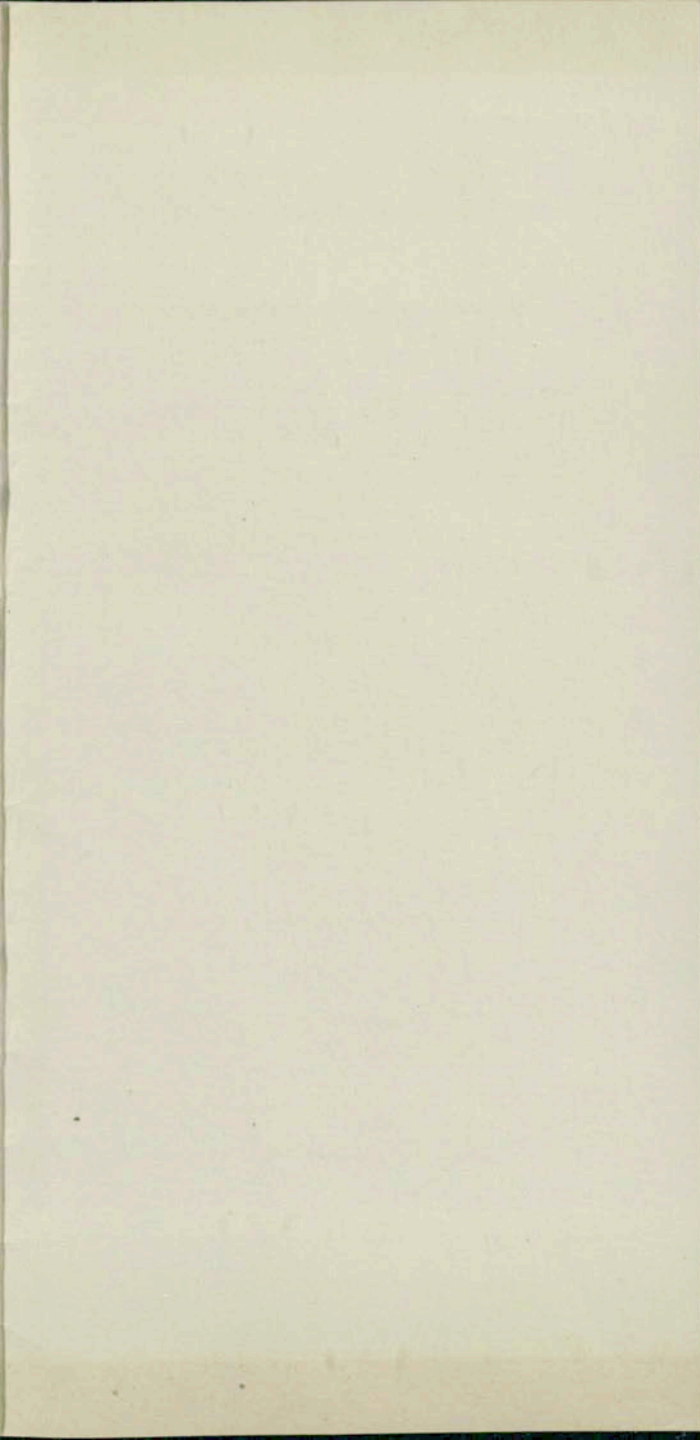
malarskiej
HELIODOR JANKOWSKI

tapicerskiej
WIKTOR GODYŃ

elektrotechnicznej
BENEDYKT ZIENTALAK

modelatorskiej
HENRYK MOTEKAT

zdjęcia
EMIL LONDZIN

Cena 2.- zł